

NEWS LETTER

HUMANITA

Teme

HUMANITA Poletna šola

Upravljanje konfliktov med človekom in naravo

Ustvarjalni videi pilotnih območij

Javna delavnica v Narodnem parku Malá Fatra

Razstava „Divji planet, čudoviti planet, moj planet...“

Nova interaktivna izobraževalna pot v Suba-lyuku

Vrh HUMANITA:

Od vpliva obiskovalcev do varstva narave...

Zaključna konferenca projekta HUMANITA bo potekala 24. februarja 2026 v Zagrebu na Hrvaškem.

Spoštovani deležniki, partnerji ,sodelavci in bralci

Dobrodošli v našem četrtem „Newsletter“!

Za nami je že pet projektnih obdobij, v katerih smo dosegli pomemben napredek na vseh področjih – od spremljanja vplivov turizma na okolje znotraj zaščitenih območij (PA), aktualnih metod in dobrih praks, do razvoja inovativnih metod spremljanja in zbirk podatkov za zaznavanje vplivov turizma na okolje ter upravljanja konfliktov med človekom in naravo.

Z veseljem z vami delimo vse novice o našem doseganju napredku v projektu HUMANITA – to obdobje je bilo verjetno naše najbolj aktivno in produktivno, saj se naš projekt kmalu zaključuje.

Upamo, da vam bo ta številka „Newsletter“ všeč, in vas vabimo, da nas kontaktirate za vsa morebitna vprašanja.

Foto: Urosh Grabner

Razvoj inovativnih metod spremljanja in zbiranja podatkov za ugotavljanje vplivov turizma na okolje

Partnerji projekta HUMANITA so bili poleti zelo aktivni. **V okviru dejavnosti testiranja, spremljanja metod in pristopov, ki temeljijo na transnacionalni strategiji spremljanja na pilotnih lokacijah, in skupnih zaključkov (pilotnih ukrepov) so partnerji pripravili poročila o testiranju in zbiranju podatkov na vseh pilotnih lokacijah.** Njihov namen je povzeti rezultate analize in na koncu podati skupne zaključke na podlagi testiranja in zbiranja podatkov.

V okviru ocenjevanja inovativnih metod spremljanja je bila 24. junija 2025 organizirana druga delavnica z zunanjimi strokovnjaki z naslovom „**Spremljanje obiskovalcev in njihovega vpliva na okolje**“, ki je bila posvečena tekočim dejavnostim spremljanja na pilotnih območjih projekta in je predstavljala drugi korak zunanjega ocenjevalnega procesa, ki se je začel na prvi delavnici junija 2024. Delavnica, ki se je udeležilo 27 oseb, je bila plodna priložnost za razpravo, med katero so partnerji predstavili priložnosti, izzive in kritične točke sprejetih orodij in metod spremljanja, ter za aktivno in konstruktivno izmenjavo znanja s strokovnjaki in profesionalci za prihodnje dejavnosti na terenu in sodelovanje. Predstavljene so bile najnovejše dejavnosti spremljanja turizma na pilotnih območjih, skupaj z uvedbo baze podatkov za spremljanje, ki je bila vzpostavljena v okviru projekta in je ključnega pomena za analizo podatkov in poznejšo opredelitev akcijskih načrtov za ohranjanje zavarovanih območij. Translated with DeepL.com (free version)

V okviru pobude za sodelovalno **spremljanje v okviru državljske znanosti** sta bila razvita **spletni pregledovalnik** in **aplikacija**. Ta interaktivna digitalna orodja so posebej zasnovana za omogočanje sodelovalnega spremljanja vplivov na okolje, vključno z funkcijami, kot so zbiranje podatkov in prostorska predstavitev.

Partnerji so dosegli tudi velik napredek pri **izmenjavi znanja in izkušenj znotraj konzorcija**, pa tudi pri organizaciji izobraževalnih dogodkov in pripravi izobraževalnih gradiv. Namreč, med celotnim projektom so predstavniki partnerjev organizirali **študijske poti** v obliki kratkoročnih bivanj v organizacijah drugih partnerjev, kjer so se srečali z drugimi strokovnjaki, se nenehno učili in izmenjavali znanje ter skupaj razvijali, preizkušali in ocenjevali metode spremljanja.

Fotografije: Urosh Grabner, razen skupinske fotografije udeležencev poletne šole, ki jo je posnela naključna študentka iz CUAS.

HUMANITA

Poletna šola

Organizirana je bila velika izobraževalna prireditev: poletna šola HUMANITA z naslovom „Spremljanje obiskovalcev in njihov vpliv na okolje“. Od 14. do 17. julija 2025 je poletna šola HUMANITA na kampusu **Koroške univerze za uporabne znanosti** in v **Karavanke-Karawanken UNESCO globalnem geoparku** gostila 55 študentov in udeležencev. Ta štiridnevni program, ki je bil vreden 2 ECTS točk, je ponujal praktično usposabljanje na področju spremljanja vplivov obiskovalcev in upravljanja okoljskih pritiskov v zavarovanih območjih.

Cilj šole je bil razviti spretnosti študentov za izbiro ustrezne metode spremljanja, oblikovanje načrta spremljanja in izvajanje meritev. S pomočjo delavnic na terenu in predavanj na kampusu se je osredotočila na poučevanje udeležencev o metodah spremljanja dejavnosti obiskovalcev in njihovih vplivov na okolje z uporabo orodij, kot so akustični senzorji, kamere za opazovanje divjih živali, droni in naprave LiDAR. Tečaj je poudarjal tudi vključevanje lokalnih prebivalcev in obiskovalcev kot državljskih znanstvenikov. Za dogodek in nadaljnjo uporabo na univerzah in v javnosti so bili razviti izobraževalni materiali. Usposabljanje je poudarilo na dokazih temelječe, participativne strategije za trajnostni turizem in zaščito biotske raznovrstnosti.

Uspeh poletne šole HUMANITA predstavlja ključni trenutek v kreptivi upravljanja turizma, ki temelji na naravi. S tem, da naslednji generaciji okoljskih strokovnjakov omogoča dostop do najsodobnejših orodij in mednarodnega sodelovanja, projekt zagotavlja, da bodo zaščitena območja ostala odporna, dostopna in trajnostno upravljana še vrsto

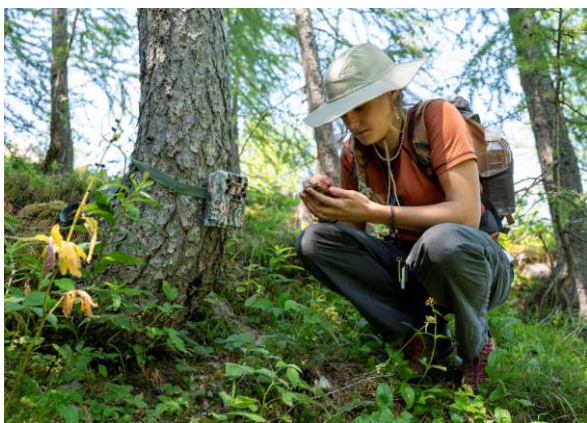
Fotografije: Urosh Grabner

let. Poleg tega poletna šola predstavlja pomemben mejnik v misiji projekta HUMANITA za izboljšanje interakcije med človekom in naravo v Srednji Evropi. S kombinacijo akademskega strokovnega znanja in praktične uporabe je položila temelje za transnacionalno mrežo strokovnjakov za naravo, ki so pripravljeni voditi upravljanje zavarovanih območij v bolj odporno in trajnostno prihodnost.

Med drugimi metodami spremljanja, ki so bile uporabljene med poletno šolo, je bilo 15. julija 2025 v umetnih rezervoarjih smučišča Petzen/Peca v geoparku Karawanken-Karavanke (Avstrija) opravljeno **vzorčenje vode za analizo okoljske DNK (eDNA)** ter odvzem brisov z dvoživk. Ta jezera služijo kot zbiralniki vode za proizvodnjo snega, vendar predstavljajo tudi potencialne habitate ekološkega pomena, kjer se lahko uporabijo metode okoljske DNK (eDNA) za oceno pojavnosti patogenov, kot je *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd). Glavni cilj te študije je bil odkriti sledi DNA živali v vodi in na koži dvoživk, da bi preverili morebitno prisotnost glive *chytrid* (Bd), patogena, ki povzroča chytridiomikozo pri žabah.

Rezultati te raziskave so pokazali, da v testiranih vzorcih ni bilo mogoče zaznati DNK *Batrachochytrium dendrobatidis*. Pozitivna kontrola je potrdila veljavnost in zanesljivost sistema odkrivanja. Odsotnost amplifikacije v vseh vzorcih, pridobljenih na terenu, kaže, da gliva *chytrid* ni bila prisotna v testiranih brisih dvoživk ali vzorcih vode v času vzorčenja. Ta negativen rezultat je treba razlagati v kontekstu ekološke spremenljivosti in potencialnih omejitev odkrivanja, vendar vključitev močne pozitivne kontrole zagotavlja, da je bila metodologija sama po sebi zanesljiva in brez tehničnih napak.

Vaja je udeležencem uspešno posredovala tudi laboratorijske veščine, vključno s pipetiranjem, ekstrakcijo DNK in qPCR analizo, s čimer je okrepila tako teoretično kot praktično znanje o možnostih spremljanja okolja in širjenja okoljskih nevarnosti. Ta terenska kampanja je uspešno prikazala standardizirano vzorčenje eDNK iz sladkovodnih rezervoarjev in dvoživk. Zbrani podatki zagotavljajo trdno podlago za molekularno analizo v okviru projekta HUMANITA.

Fotografije: Urosh Grabner

Participativno spremljanje

Vzporedno z razvojem inovativnih metod spremljanja in zbirki podatkov za odkrivanje vplivov turizma na okolje so potekala tudi **participativno spremljanje in ocenjevanje za varstvo narave na loklni ravni na pilotnih lokacijah.**

Pripravljeno je bilo poročilo o participativnem spremljanju v zaščitene območjih na pilotnih lokacijah, pridobljenih izkušnjah in priporočilih, da se predstavi podroben pregled participativnega spremljanja, ki ga je izvedla vsaka pilotna lokacija, ob upoštevanju kontekstualnih značilnosti in prikazom doseženih rezultatov. S primerjavo teh različnih modelov poročilo želi identificirati prenosljive strategije in podpreti razvoj prilagodljivih sistemov participativnega spremljanja za zaščitena območja. Podatki, zbrani v okviru pilotnih pobud, ki so jih omogočili aktivna udeležba obiskovalcev, lokalne skupnosti, raziskovalcev in študentov, predstavljajo pomemben vir znanja. Te informacije naj bi se prenesle iz notranje ocene v dostopno vsebino, prilagojeno različnim ciljnim skupinam. Podatki, pridobljeni s participativnim spremljanjem, so vključeni tudi v interaktivno orodje za vizualizacijo podatkov in so objavljeni na spletni strani in v aplikaciji projekta, s čimer se obvešča zainteresirane strani, podpira odločitve in prispeva k širšemu vplivu in dolgoročni vrednosti projekta HUMANITA.

Pripoved o „skupni dediščini“

Projekt HUMANITA si je prav tako prizadeval za razvoj **inovativnega mehanizma za oblikovanje zgodbe o „skupni dediščini“**. V ta namen je bil ob upoštevanju obsežnega področja interpretacije dediščine razvit Priročnik za nove komunikacijske zgodbe. Dokument je rezultat dragocenega sodelovanja z Michalom Medekom, direktorjem Češkega inštituta za interpretacijo dediščine in profesorjem za okoljsko izobraževanje in interpretacijo dediščine na Masarykovi univerzi v Brnu.

Priročnik je namenjen kot praktični vodnik, ki upraviteljem parkov in zavarovanih območij pomaga pri pretvarjanju teoretičnih vsebin v zanimive in kontekstno občutljive pripovedi, ki spodbujajo ozaveščenost o ohranjanju narave. Pripovedovanje zgodb in komunikacija sta močna orodja, ki pri uporabi v znanstveni komunikaciji in komunikaciji o dediščini spodbujata čustvene odzive in krepijo vključenost javnosti. Pretvarjanje kulturnih in naravnih pojavov v osebne izkušnje omogoča, da se informacije odražajo v vsakdanjem življenju posameznikov in poglobijo njihovo čustveno povezanost s krajem.

V osrčju učinkovitega pripovedovanja zgodb je **interpretativno načrtovanje**: za razvoj privlačne pripovedi je bistveno, da pojasnite, kaj želite interpretirati, kako in zakaj, pri čemer je v središču pozornosti perspektiva občinstva. Analiza vedenja občinstva prek raziskave obiskovalcev ponuja prve namige za oblikovanje pripovedi. Ko razumemo pričakovanja, želene vedenje in cilje, lahko oblikujemo temo pripovedi. Ko se pripoved preplete z dokumentiranimi zgodbami, resničnimi dejstvi in različnimi vidiki, se pripoved ukorenini v območju, kar okrepi njeno relevantnost in vpliv.

Priročnik upraviteljem parkov pomaga ravno pri tem. Uporabniku prijazen priročnik služi kot izčrpno gradivo za poglobitev znanja o interpretaciji in komunikaciji dediščine ter kot zbirka praktičnih smernic in operativnih navodil

Komuniciranje naravne dediščine ni le posredovanje informacij, temveč tudi spodbujanje povezovanja, razmišljanja in skrbništva. Priročnik bralce vabi, naj poskusijo nove oblike pripovedovanja zgodb, ki lahko obisk spremenijo v pomembno in trajno izkušnjo.

Ustvarjalni videi pilotnih območij

V prizadevanjih za razvoj bolj pozitivnih odnosov med človekom in naravo z uporabo inovativnih komunikacijskih kanalov in orodij partnerji s pilotnimi območji razvijajo ustvarjalne videoposnetke svojih zavarovanih območij v Karavanke –Karawanken UNESCO globalnem geoparku (Slovenija/Avstrija), pilotnem območju naravnega rezervata Chleb v narodnem parku Malá Fatra (Slovaška), pilotnem območju Spodnji Kamenjak in Medulinski arhipelag na rtu Kamenjak (Hrvaška), pilotnih lokacijah Pietra di Bismantova in Gessi Triassici v Narodnem parku Toskano-Emilijski Apenini (Italija) ter pilotnih lokacijah Bél-kő in Hór-valley v Narodnem parku Bükk. Ti kratki videoposnetki želijo pokazati prepričanje, da so ovire med vrstami prehodne in da lahko na naši pilotni lokaciji obstajajo tesni odnosi in komunikacija med različnimi vrstami.

Oglejte si razpoložljive videoposnetke tukaj, ostali pa bodo kmalu na voljo na naši **spletni strani HUMANITA**.

- Nacionalni park Toskano-Emilijski Apenini: **Pietra di Bismantova**
▶ <https://www.youtube.com/watch?v=dnpeRB4S9rg>
- Nacionalni park Toskano-Emilijski Apenini: **Gessi Triassici**
▶ <https://www.youtube.com/watch?v=aRpIHE0dw58>
- Javna ustanova Kamenjak: **Spodnji Kamenjak in Medulinski arhipelag**
▶ <https://www.youtube.com/watch?v=6o2aqbNahNA>
- Nacionalni park Malá Fatra
▶ <https://www.youtube.com/watch?v=zTjtlhErKg>

Fotografije: Arhiv Narodni park Malá Fatra

Javna delavnica v Narodnem parku Malá Fatra

V okviru prizadevanj za oblikovanje zgodbe o skupni naravni dediščini je Univerza v Žilini 6. julija 2025 organizirala javno delavnico v koči Chata pod Chlebom v Narodnem parku Malá Fatra. Njihov cilj je bil ozaveščanje obiskovalcev o izzivih ohranjanja narave v parku, neposredno na terenu pojasniti, kako človeška dejavnost vpliva na različne sestavine narave in kako lahko nanje negativno vpliva. Pojasnjeno je bilo tudi, kako neprimerno gibanje pohodnikov po poteh vodi do nastanka novih, neuradnih poti, ki pospešujejo erozijo. V okviru tega dogodka so obiskovalci sodelovali tudi pri vzdrževanju poti. Prostovoljci so pomagali nositi materiale – natančneje gramoz – za popravilo poti na pilotnem območju projekta HUMANITA. Dogodek je služil tudi kot promocijska platforma za projekt HUMANITA, katerega cilj je bil pritegniti javne in zasebne televizijske kanale, da bi o njem poročali, in širši javnosti omogočiti, da se seznanijo s projektom in njegovim prispevkom k ohranjanju narave.

Fotografije: Urosh Grabner, Regina Wiedl, Lara Piko

Razstava

„Divji planet, čudoviti planet, moj planet ...“

Ocenjuje se, da je v Karavanke–Karawanken **UNESCO** globalnem geoparku mogoče najti več kot **1.500 rastlinskih vrst**, okoli **7.500 živalskih vrst** in več kot **30.000 vrst žuželk**. Večine tega ne bomo nikoli videli, zato smo ustvarili **odprt razstavni prostor na ulici**, kjer smo predstavili delček tega.

Predstavili smo več kot 120 redkih, ogroženih in izjemnih živalskih in rastlinskih vrst iz našega naravnega okolja. To smo dosegli z uporabo velikih panelov, na katerih je **150 fotografij**, ki poudarjajo raznolikost divjih živali in narave v našem geoparku. Skoraj vsaka tabla vsebuje kratko besedilo v treh jezikih – slovenskem, nemškem in angleškem –, ki ozavešča in ponuja zanimiva dejstva o izbranih vrstah. Ti odlomki so oblikovani tako, da pritegnejo obiskovalce in jih motivirajo, da se poglobijo v vsebino.

Poleg tega lahko vsakdo **skenira QR kodo** in ob ogledu predstavljenih živali **prisluhne zvokom narave**. Na ta način lahko obiskovalec prisluhne oglašanju različnih velikih sesalcev, številnih ptic in celo žuželk. Ta interaktivni element poveča zanimanje obiskovalcev in spodbuja radovednost o pomembnosti zaščite teh vrst in razumevanju njihove ključne vloge v našem ekosistemu.

Prva javna predstavitev je potekala konec aprila 2025 v občini Mežica v Sloveniji v sodelovanju s certificirano osnovno šolo Geoparka, ki na svojih površinah gosti odprt razstavni prostor. **Junija 2025 se je v občini Neuhaus v Avstriji** odprla druga razstava, ki jo je spremljal obsežen kulturni program, ki ga je gostila lokalna certificirana osnovna šola Geoparka.

Oba razstavna prostora sta zelo obiskana, ponujata pa individualne ogledе in vodene ogledе. **Razstava je doslej privabila več tisoč obiskovalcev različnih generacij, prejela pozitivne odzive in podporo lokalnih in regionalnih medijev.**

Vljudno vas vabimo, da si ogledate našo razstavo na prostem! To je odlična priložnost, da se povežete z čudovito raznolikostjo narave, ki nas obdaja. Veselimo se vašega obiska!

Inovativen koncept trajnostne razstave na prostem je skrbno razvil naš kolega iz Geoparka, projektni vodja in fotograf **Urosh Grabner**. Ta pobuda kaže zavezanost k varstvu okolja in si prizadeva vključiti javnost v pomembne razprave o trajnostnih praksah. Urosh-eva edinstvena kombinacija strokovnega znanja s področja projektnega vodenja in umetniške vizije je privedla do razstave, ki obiskovalce ne le izobražuje, ampak jih tudi navdihuje, da cenijo in varujejo naše naravne ekosisteme.

Tukaj je še en zanimiv podatek – Rdeči seznam IUCN spremlja število opisnih vrst po vsem svetu in to število vsako leto posodablja na podlagi najnovejših del taksonomskih strokovnjakov. Do konca leta 2024 je bilo na seznamu **2,16 milijona znanih vrst na planetu**, vključno z **1,05 milijona žuželk**, več kot **11.000 vrst ptic**, več kot **11.000 vrst plazilcev** in več kot **6.000 vrst sesalcev**. Število vseh živih bitij na našem planetu (brez virusov in bakterij) naj bi bilo med 3 in 10 milijoni vrst, nekatere napovedi pa segajo celo do več kot 100 milijonov vrst...

Mnoge od njih nikoli ne bodo odkrite.

Do danes je bilo za Rdeči seznam IUCN ocenjenih več kot 169.400 vrst, kar je manj kot 8 % vseh znanih vrst na planetu. Od teh je 47.000 vrst ogroženih z izumrtjem (28 % vseh ocenjenih vrst).

Nova interaktivna izobraževalna pot v Suba-lyuku:

Model sodelovanja med človekom in naravo

Direktorat narodnega parka Bükk (BNPD) je zaključil **interaktivno izobraževalno pot „Suba-lyuk“ z opazovalnimi točkami**, kar je pionirski dosežek na pilotnem območju v dolini Hór. Ta pobuda predstavlja pomemben dosežek v okviru projekta, saj prikazuje konkretno metodo za upravljanje in zmanjševanje vplivov obiskovalcev na okolje znotraj zavarovanih območij. Projekt je pomemben korak k uresničevanju našega cilja razviti inovativne metode in podatkovne nize za odkrivanje in obravnavanje okoljskih pritiskov turizma.

Razvoj in ublažitev konfliktov med človekom in naravo

Nova izobraževalna pot, dokončana decembra 2024, je pomembna akcija na terenu, namenjena predvsem **izobraževanju obiskovalcev, da čim bolj zmanjšajo svoj vpliv na okolje**.

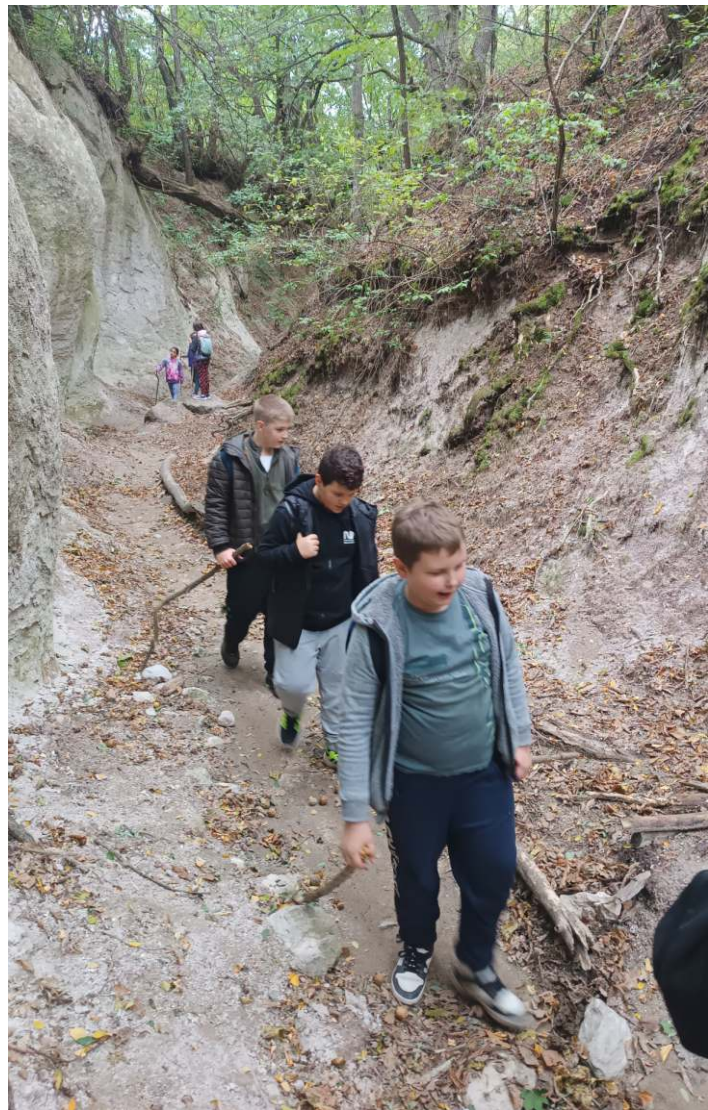
Krožna pot je dolga približno **10 km** in je označena z modro oznako T. Začne se pri Muzeju in obiskovalskem centru Suba-lyuk, ki s svojimi storitvami in parkiriščem predstavlja idealno izhodišče za večino turistov, ki pridejo z avtomobilom. Razvoj je vključeval ključna infrastrukturna dela, namenjena zmanjšanju erozije poti, izboljšanju upravljanja pretoka obiskovalcev in povečanju varnosti strme poti. Na primer, del poti, ki vodi do zgodovinske **jame Suba-lyuk**, je vključeval obnovo obstoječih stopnic, da se zagotovi varnejši vzpon. Oblikovanje in namestitve novih informativnih in interaktivnih tabel na 12 postajah poti dodatno izboljšuje izkušnjo obiskovalcev in izobraževalno sporočilo.

Inovativno spremljanje vpliva obiskovalcev

Osnovna značilnost poti Suba-lyuk je vključitev nadzornih točk za upravljanje in razumevanje vpliva človeka v realnem času. Narodni park Bükk od 29. marca 2021 aktivno spremlja število obiskovalcev na poti, ki vodi do jame Suba-lyuk. Avtomatski številnik obiskovalcev zagotavlja podatke na uro, ki razkrivajo pomembne informacije o vzorcih obiskovanja.

Analiza podatkov kaže, da je „aktivna sezona“ med majem in oktobrom. Spletno mesto ima **povprečno 51 obiskovalcev na dan**, pri čemer se število obiskovalcev **ob vikendih** povprečno poveča na **94**, v primerjavi s **34 ob delavnikih**. Število obiskovalcev doseže vrh okoli 11. ure dopoldne, čeprav lahko obiski trajajo od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Največje zabeleženo število obiskovalcev v enem dnevu je doseglo neverjetnih 635 oseb. To natančno in neprekinjeno spremljanje je ključnega pomena za ohranjanje zavarovanih območij in opredelitev prihodnjih akcijskih načrtov.

Poleg tega je Narodni park Bükk s pomočjo botanika izvedel nadzorne dejavnosti v zvezi s poškodbami, ki so jih povzročili obiskovalci v bližini poti. Spremembe v številu vrst, ki pripadajo naravnim združenjem, motenih habitatov in plevela so bile sorazmerne s splošnim zmanjšanjem števila vrst, kar kaže na splošno zmanjšanje, ki je verjetno posledica suše in ne povečanega motenja s strani človeka.

MÉSZEGETÉS A BÜKKBEN

A karbonátos kőzetekből álló hegyseégeinkben – mint amilyen a Bükk is – ősi foglalkozás volt a **mészégetés**, hisz ezek a bércek nemcsak fát, de mészkövet is adtak az embereknek. A Hór-völgyben is mészégető boksák sorakoztak, ahol a mésző darabokat farönkök elégetésével izzásig hevítették. A kemencék alapjaként szolgáló gödröket ma is láthatjuk.

Az égetett meszet vízben feloldva évszázadokon át **kötőanyagként** használták falak építésénél. A Bükkből származó kiváló minőségű égetett meszet ökör vagy ló vontatta szekérrel szállították, főleg az Alföld irányába, de máshová is, ahol ez hiánycikk volt.

Fotografije: Arhiv Narodnega parka Bükk

Ohranjanje in poučevanje „skupne dediščine“

Izobraževalna pot je potopitveno potovanje, ki prikazuje **skupno dediščino** območja – povezuje geološko, botanično, zoološko in krajinsko zgodovino doline Hór. Obiskovalci pridobijo globlje razumevanje edinstvene prehodne pokrajine med gorovjem Bükk in predgorjem Bükk. Spoznajo endemično floro in favno, kot so zaščitene rastlinske vrste – na primer **Madžarska perunika** (*Iris variegata*) in **pomladanski zajčji mak** (*Adonis vernalis*) –, ki jih je mogoče v velikem številu najti na sončnih pobočjih.

Najbolj izstopajoča točka poti je **jama Suba-lyuk**, ena najpomembnejših jam na Madžarskem za razumevanje prazgodovinskih ljudi. Obiskovalci se neposredno soočijo s prazgodovinskimi vrednotami tega kraja, ki je zaslovel zaradi najdb **neandertalskih ostankov**, vključno z žensko (staro 25–35 let) in otrokom (starim približno 3 leta), najdenih pod starodavnim ognjiščem. Ti ostanki, stari **od 80.000 do 50.000 let**, skupaj s tisočimi razpokanimi kamnitimi orodji, so močan spomin na globoko zgodovino, ki jo delita človeštvo in ta edinstvena pokrajina. Z objemi tega koncepta „**skupne dediščine**“ izobraževalna pot Suba-lyuk spodbuja novo pripoved in promovira bolj trajnosten pristop k gradnji harmonije med človekom in naravo.

Vrh HUMANITA:

Od vpliva obiskovalcev do varstva narave – gradnja harmonije med človekom in naravo

Nazadnje vas z velikim veseljem vabimo na vrh HUMANITA: **Od vpliva obiskovalcev do varstva narave – Gradnja harmonije med človekom in naravo, zaključno konferenco projekta HUMANITA.** Konferenca bo potekala **24. februarja 2026 v poslovni stavbi EUROCENTER, Miramarska 23, Zagreb, Hrvaška.**

Vrh bo združil zainteresirane strani iz turističnih in naravovarstvenih ekosistemov, ki se zanimajo za raziskovanje inovativnih pristopov za uravnoteženje razvoja turizma z zaščito naravne dediščine in prispevanje k dialogu za oblikovanje skupne vizije za trajnostno harmonijo med človekom in naravo: naravni parki, institucije za upravljanje zavarovanih območij, turistične organizacije, ministrstva, akademski krogi, civilna družba, strokovnjaki in drugi.

Na tej enodnevni mednarodni konferenci bodo sodelovali:

- ▶ Pregled stanja turizma in vpliva obiskovalcev na okolje v Hrvaški.
- ▶ Strokovne predstavitve, ki predstavljajo projekt HUMANITA, metode spremljanja, upravljanje konfliktov in študije primerov.
- ▶ Okrogla miza o trajnostnem turizmu in uravnoteženju vpliva obiskovalcev, ohranjanju narave in izvajanju politik, ki združuje udeležence iz ministrstev, turističnih organizacij, narodnih parkov, akademikov in strokovnjakov iz Hrvaške.
- ▶ Priložnosti za mreženje in izmenjavo znanja.

Vrh je namenjen vsem, ki so zainteresirani za sodelovanje pri ustvarjanju novih zgodb, sprejemanju koncepta „**skupne dediščine**“ in trajnostnega pristopa k gradnji harmonije med človekom in naravo – od študentov in mladih strokovnjakov, izkušenih strokovnjakov in odločevalcev do lokalnih skupnosti, obiskovalcev in turistov.

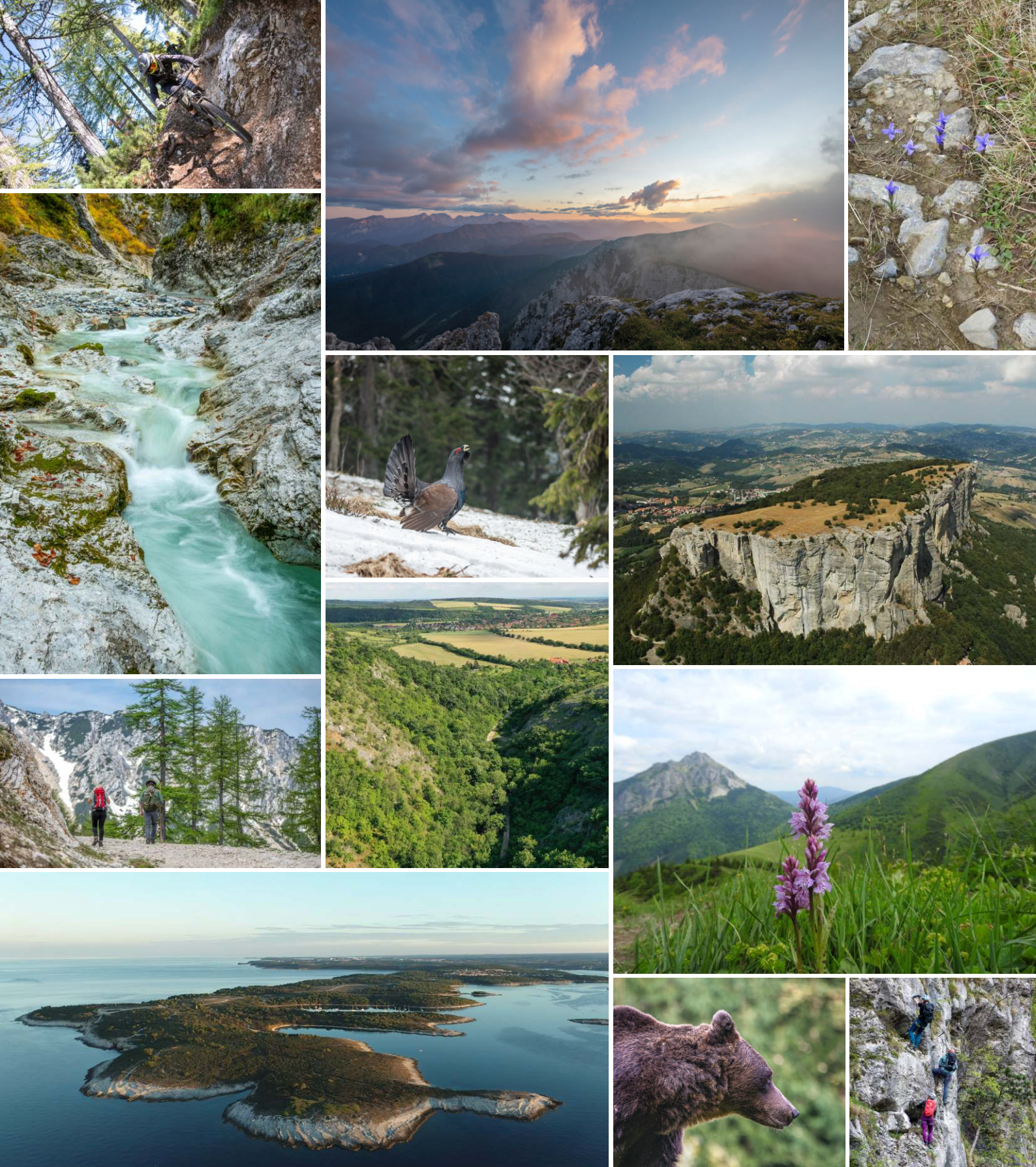
Poleg konference vas z veseljem vabimo, da se nam pridružite na **študijskem izletu, ki bo potekal 25. februarja 2026 v Narodnem parku Plitviška jezera,** Lika-Senjska županija, Hrvaška, vključno z ogledom in avtentičnim likanskim kosilom.

Veselimo se vaše dragocene udeležbe na tej edinstveni priložnosti za izmenjavo znanja, povezovanje in mreženje ter oblikovanje prihodnosti trajnostnega turizma in varstva narave.

HVALA, DA STE SE NAM PRIDRUŽILI!
PRIPRAVLJAMO ŠE VEČ ZANIMIVIH INFORMACIJ, ZATO
OSTAJAJTE NA TEKOČEM!

UNIVERSITY
OF ŽILINA

GEOPARK
KARAWANKEN
KARAVANKE

unesco
Global Geopark

eurac
research

KÄRNTEN
UNESCO Chair for
Sustainable Management
of Conservation Areas

unesco
Chair

NOTITIA
svetovanje & usluge

UNIVERSITÀ
DI PARMA

Bükk Nemzeti Park
Igazgatóság

CEEweb
for Biodiversity

Kamenjak
JAVNA USTANOVA KAMENJAK

Parco Nazionale
APPENNINO
TOSCO-EMILIANO